

дослідження теоретико-методологічних засад й онтологічних передумов, що вплинули на розвиток та становлення засадничих положень образу соціального часу в соціологічній доктрині Ю.Габермаса.

Список використаних джерел

1. Мартинов А.Ю. Исторична соціологія (циклічна парадигма) [Текст] : монографія / А. Ю. Мартинов. – К. : Рада, 2004. – 287 с.
2. Habermas J. Communicatoin and evolution of society [Text] / J.Habermas – Boston: Beacon Press, 1979. – 239 p.
3. Habermas J. Jürgen Habermas on society and politics: a reader [Text] / J. Habermas – Boston: Beacon Press, 1989. – 324 p.
4. Хабермас Ю. Понятие индивидуальности [Текст] /Ю.Хабермас // Вопросы философии. – 1989. – № 2. – С. 35-40.
5. Полякова Н.Л. Теория коммуникативного действия Ю.Хабермаса в освещении западных социологов (обзор) [Текст] / Полякова Н.Л. // Западная теоретическая социология 80-х годов: реферативный сборник. – М.:ИНИОН, 1989. – С. 65-95.
6. Нестик Т.А. Социальное конструирование времени [Текст] / Т.А. Нестик // Социологические исследования. – 2003. – №8. – С. 12-21. – (Теория. Методология). – Библиогр.: с. 20-21 (55 назв.)
7. Habermas J. The theory of communicative action. Lifeworld and system: A critique of functionalist reason [Text]: Vol. 2. / J. Habermas. – Boston: Beacon Press, 1985. – 457 p.
8. Хабермас Ю. Политические работы [Текст] / Ю.Хабермас. – М.: Праксис, 2005. – 368 с.
9. Саганенко Г.И. Социальное время как значимый фактор эмпирической социологии [Текст] / Саганенко Г.И. // Журнал социологии и социальной антропологии. - 2002. - № 4. - С. 129-136.
10. Хабермас Ю. Модерн – незавершенный проект [Текст] / Ю.Хабермас // Вопросы философии. - 1992 - № 4. - С. 40-52.
11. Хабермас Ю. Познание и интерес [Текст] / Ю.Хабермас // Философские науки. - 1990. № 1. - С. 88-99.

Отримано 22.08.2014 р.

УДК 316.3:316.35

Черних Г. А. °

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, факультет соціології, аспірант

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ З.БАУМАНОМ ТА У.БЕКООМ СОЦІОЛОГІЧНИХ МЕТАФОР «ІНДИВІДУАЛІЗОВАНЕ СУСПІЛЬСТВО» ТА «СУСПІЛЬСТВО РИЗИКУ» ПРИ ДОСЛІДЖЕНІ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИК

У статті дається критична оцінка проблеми інтерпретації понять «індивідуалізоване суспільство» та «суспільство ризику» в соціологічних концепціях З.Баумана та У.Бека, з метою розкриття тенденцій розвитку дослідження індивідуалізації соціальних практик в сучасній соціології. Обґрунтовано основні механізми формування індивідуалізації соціальних практик в суспільствах індустріального та постіндустріального типу.

Ключові слова: індивідуалізація, соціальні практики, індивідуалізоване суспільство, суспільство ризику, глобалізація

В статье дается критическая оценка проблемы интерпретации понятий «индивидуализированное общество» и «общество риска» в социологических концепциях З.Баумана и У.Бека, с целью раскрытия тенденций развития исследования индивидуализации социальных практик в современной социологии. Обоснованы основные

механизмы формирования индивидуализации социальных практик в индустриальных и постиндустриальных современных обществах.

Ключевые слова: *индивидуализация, социальные практики, индивидуализированное общество, общество риска, глобализация*

The article presents a critical approach to the problem of interpretation of the metaphorical concepts «individualized society» and «risk society» which are used by Z. Bauman and U. Beck in order to demonstrate trends of the individualization of social practices. Substantiated the basic mechanisms of individualization of social practices in industrial and postindustrial societies.

Keywords: *individualization, social practices, individualized society, risk society, globalization*

Актуальність теми. Провідною тенденцією соціального та соціокультурного розвитку людини переважна більшість сучасних науковців цілком справедливо вважають глобальну тенденцію індивідуалізації соціальних практик. Структурний вимір даної тенденції визначається диференціацією статусно-рольових взаємодій та розширенням соціальних позицій. Важливість вимірювання впливу індивідуалізації загалом обумовлено зростаючими пізнавальними здібностями людей для вільних орієнтацій, рішень і дій. Вочевидь, що диференціювання та розширення соціальних позицій, доступних для людей спричиняється в результаті їх боротьби за зміну існуючої організаційно-інституціональної структури. Корінні зміни в суспільстві вимагають зміни парадигми в соціальному знанні, принципово інших оцінок місця і ролі індивідуалізуючих факторів розвитку суспільства.

Тому, доволі часто передбачається, що індивідуалізація стала вагомим конструктивним чинником розвитку мільйонів людей, оскільки ця тенденція передбачає розширення прав і свобод людей. Згідно іншому поширеному припущенню, процес індивідуалізації стимулює зростання приватних прав і свобод і фіксує ту обставину, що індивідуалізація має свою ціну: нові відкриття для прийняття рішень і діяльності людей завжди пов'язані з підвищенням рівня індивідуальної відповідальності та ризиками актуалізації різних соціальних патологій які підривають соціальну солідарність. Таким чином індивідуалізація могла б з'явитися за рахунок різних форм суспільної користі взагалі, і різних форм солідарності зокрема. Індивідуалізація універсально супроводжується підвищенням «сумнівних свобод», ризиком для життя. Все це вказує на суперечності даного процесу, які потребують соціологічного дослідження.

Відображення суперечностей індивідуалізації соціальних практик ще не отримало в соціології належної теоретичної розробки. При розробці даної тематики вчені певним чином акцентують свою увагу на реалізації та зміні соціальних практик і повсякденності, що характерно для концепції «індивідуалізованого суспільства» З.Баумана, та концепції «суспільства ризику» У.Бека які ми розглядаємо в даній статті. Треба зазначити, що проблема дослідження індивідуалізації соціальних практик в соціології також є дотичною до проблеми дослідження діяльності особистості, її соціального статусу, ролі, життєвих стратегій та індивідуалізації тощо. До розгляду даної проблеми звертались західні, східні та вітчизняні соціологи: роботи А. Токвіля, Г. Зіммеля, Е. Дюркгейма, М. Вебера, Дж. Міда, Г. Блумера, Р. Лінтона в контексті дослідження людської активності, соціальних статусів та ролей. Слід вказати, що праці Д. Бела, Ж. Бодрійяра, Г. Дебора, А. Брюса, А. Турена, Е. Тофлера, К. Поппера, Н. Еліаса, Е. Фрома, Ф. Хайека, Ф. Вебстера, М. Кастельса,

М.Маклюєна, Й. Масуди, Ф. Фукуями, В. Іноземцева, І. Мальковської та ін. присвячені розробці теми індивідуалізації в теоріях постіндустріального та інформаційного суспільств. Роботи П. Бергера, Т. Лукмана, Е. Гуссерля, А. Шюца, Гарфінкеля, К. Гірца, А. Грамши, Д. Лукача, І. Гофмана, Т. Парсонса, Ю. Габермаса, П. Бурдьє, П. Штомпки, Е. Гідденса, В. Волкова, О. Хархордіна, Т. Заславської, М. Шабанової, С. Кірдіної загалом спрямовані на визначення категорій, споріднених з індивідуалізацією та індивідуальною активністю у їх повсякденних культурних та соціально-психологічних проявах.

Мета даної статті полягає у визначенні та з'ясуванні специфіки основних механізмів формування індивідуалізації соціальних практик в сучасних суспільствах на основі концепцій «індивідуалізованого суспільства» З.Баумана та «суспільства ризику» У.Бека.

Насамперед зазначимо, що виразно нова соціологічна парадигма розкриття процесу індивідуалізації проявилася в монографії британського соціолога З. Баумана «Індивідуалізоване суспільство», а також в його статтях. Замість традиційної опозиції «індивідуалізм-колективізм», що представляє дві парадигми в соціальній епістемології, він ввів поняття «індивідуалізованого суспільства», яким було позначено процес наростаючої індивідуалізації. Даний процес почав розглядатися як заперечення застарілих форм соціальності, заміна універсалізації глобалізацією, яка описує панівні мимовільні, стихійні і безладні процеси, зростання невизначеності людського буття, перегляд усієї системи цінностей. Парадокс полягає в тому, що таке суспільство сформувалося в результаті дій не конкретних людей, а деперсоніфікованих сил і тенденцій.

В концепції «індивідуалізованого суспільства» – індивідуалізація розглядається З.Бауманом в першу чергу як заперечення форм соціальності, відомих з минулого, як щось, що виступає в один і той же час причиною і наслідком фрагментації і соціальної дійсності, і життя кожної конкретної людини. В праці «Індивідуалізоване суспільство» намагається охарактеризувати сучасне суспільство в контексті його новітніх змін: «Суспільство, яке вступає в ХХІ століття, відрізняється від всіх інших історичних форм людського співіснування: нав'язлива і всепоглинаюча, безперервна і незупинна модернізація, величезне і всеохоплююче прагнення до творчого руйнування (або, що теж можливо, до руйнівної творчості: до «розчищення майданчика «для «нових і поліпшених «конструкцій; «демонтажу», «вирізання», «відкидання», «мінімізації» в ім'я великої продуктивності або конкурентоспроможності). Належати «модерніті» (так Бауман називає сучасне суспільство), – означає бути не в силах зупинитися, не кажучи вже про те, щоб стояти на місці. Належати «модерніті», – значить вічно випереджати самого себе, перебувати в стані постійної трансгресії, це означає володіти індивідуальністю, яка може існувати лише у вигляді незавершеного проекту»[1, с.30]. Все це безперечно відіграє важливу роль у формуванні особистості – її індивідуалізації, тощо.

Для індивідуалізації суспільного життя характерною рисою є – зростання нових вимірів прояву людської творчості її активності та персоніфікованих практик. Все це викликано, як зазначає Бауман, «плинною модерністю» («liquid modernity»). Люди почали боротися за свої права, щоб не знаходитись під постійним ярмом, яке вони створюють для себе самі – різноманітні інститути детермінують і керують життям людей. На сучасній стадії розвитку людства

публічні інститути втратили гегемонію панування над людьми, так само як і держава. Отже, з'являється величезна область, не зайнята приватними правами – і очищена публічними інститутами. Нате, беріть, хто захоче. Але – ніхто не бере. Навіщо комусь турботи? Приватні права обмежують область особистого егоїзму, державні закони – громадського егоїзму, а між ними – величезне поле громадського, яке – нікому не потрібно. Там лежать всі проблеми спільного буття безлічі людей. Навіщо державі надриватися і вирішувати ці важкі проблеми? Тому і зростає приватизація життя. Породжується низка найрізноманітніших практик, які доводиться виконувати індивідам, задля відчуття своєї незалежності, породженої приватизацією, «суспільної важливості» та підтримки соціальних зв'язків з іншими людьми.

3. Бауман характеризує загальну тенденцію постмодернізму, через поняття «фрагментації життя», з властивою їй радикальною індивідуалізацією, гнучкістю, недовірою до ідеалів і цінностей, епізодичністю особистої долі і дисгармонізацією інтересів. Борючись тепер один на один з «системними суперечностями» глобального світу, людина змушена шукати опори не в соціальному оточенні, а у власній індивідуальності. Індивідуально приватне витісняє конвенціональне соціальне. Кожен у протистоянні один на один з хаосом прокладає собі шлях, вже йдучи ним. Бауман порівнює культуру постмодерну з олівцем, який має на іншому кінці ластик, який постійно стирає ним те, що тільки що накреслено.

Швидкість наростання соціальних змін (швидкість соціальної інформаційної взаємодії) стає несумірною з людською буденністю, і, відповідно, високе, раціональне знання сучасної складної дійсності стає все більш недоступним для буденної свідомості людини. Стиснення соціального часу, прискорення соціальних змін визначають сучасне суспільство і проблему становлення сучасної особистості. Індивіду необхідно в першу чергу «схопити швидкість», встигнути набрати потрібну кількість «знаків-інструментів» і вчасно поміняти їх для того, щоб знайти прийнятну конфігурацію (формальну індивідуалізацію – за висловом Баумана), здатну до подальших видозмін.

Бауман слушно зауважує про те, що у своїй діяльності з «індивідуалізації» сучасне суспільство існує в тій же мірі, в якій дії індивідів складаються з повсякденного перегляду і оновлення мережі їх взаємних залежностей, званої суспільством. Жоден з партнерів не може довго стояти на місці. Тим самим сенс індивідуалізації постійно змінюється, приймаючи все нові обриси, як і матеріалізовані результати його, які залишилися в минулому історії, встановлюють все нові і нові правила і роблять все нові ставки в грі. «Індивідуалізація» означає сьогодні щось дуже відмінне від того, що розумілося під цим словом сто років тому або чим уявлялася вона в ранні періоди Нового часу – в епоху захопленого «визволення» людини від щільно сплетеної мережі всепроникаючої залежності, спостереження і примусу. Тобто, розуміння процесу індивідуалізації в постмодерні помітно відрізняється від того ж розуміння в модерні. «Якби людина слідувала лише своїми природними інстинктам, вона не прагнула б до свободи; скоріше, вона обрала би залежність... Свободу ж часто вважають швидше тягарем, ніж привілеєм»[1, с. 40], а оскільки неминучим супутником будь якої індивідуалізації стає дедалі більше самотність, звільнення індивіда, як правило, супроводжується «почуттям безсилля і занепокоєння», що породжує «інстинктивне бажання відмовитися від своєї індивідуальності і

подолати почуття самотності і безсилля, цілком розчинившись у зовнішньому світі» [2, с. 51]. Дана тенденція цілковито прослідковується в сучасних суспільствах – індивіди намагаються уникати прояви власної індивідуальності, знаючи про її можливі наслідки, особливо на прикладі відомих – публічних людей.

Важливим є твердження Баумана про значущість переосмислення ролі індивідуалізації соціологією: «Я впевнений, що активну участь у поточних зусиллях по переосмисленню того мінливого стану, в якому опиняються «все більш індивідуалізовані індивіди», що борються за внесення сенсу і мети у свої життя є, при нинішніх обставинах найголовнішим завданням соціології» [1 с. 75].

Отже, концептуальне тлумачення процесу індивідуалізації в теорії індивідуалізованого суспільства З.Баумана постає складним питанням, що охоплює різноманітну сферу формування особистості в суспільстві постмодерну, яке пронизане постійними бурхливими змінами, що безпосередньо впливають на людину. Процес індивідуалізації особистості пронизаний низкою проблематичних питань, які вказують на суперечливість сприйняття цього процесу самою людиною. Адже індивідуалізація постає як зростання відособленості індивіда, яка обумовлена роздільним характером діяльності або подальшим розвитком диференціації соціальної комунікації. Індивідуалізація ставить перед особистістю складні завдання пов'язані з втратами соціальних зв'язків, громадськості, постає багато проблем, які необхідно вирішити особистості. Загальна тенденція розвитку сучасності визначається Бауманом як «фрагментація життя», з властивою їй радикальною індивідуалізацією, гнучкістю, недовірою до ідеалів і цінностей, епізодичністю особистої долі і дисгармонізацією інтересів. Борючись тепер один на один з «системними суперечностями» глобального світу, людина змушена шукати опори не в соціальному оточенні, а у власній індивідуальності. Тобто, можна зробити висновок, що людина попадає в прірву боротьби з соціальним та індивідуальним, яка тисне на неї з обох сторін, що унеможлиблює її бажане і комфортне життя, і у багатьох випадках призводить до відчуття самотності та обмеженості від усього людського.

Результатам процесу індивідуалізації нелегко дати однозначну оцінку. Часто наслідки цього процесу оцінюються негативно, і для цього є серйозні підстави. На думку німецького соціолога У.Бека, індивідуалізацію не можна ототожнювати з успішною емансипацією. У цьому плані нова індивідуалістична революція не означає в буквальному сенсі початок тієї епохи, коли «звільнений» і «воскреслий» індивід буде єдиним і вільним творцем навколишнього світу, оскільки індивідуалізація супроводжується тенденціями інституціоналізації та стандартизації індивідуального життя. Відірвані від традиційних детермінацій, індивіди все більше стають залежними від ринку праці (і як споживачі, і як трудящі), а значить, і від інститутів освіти, споживання, від регуляторів та форм соціального забезпечення, від планування дорожнього руху, від можливостей медичної, педагогічної, психологічної сфер. Все це відкриває шлях новим, невідомим раніше, формам контролю та організації людського життя. Індивідуалізація, таким чином, призводить до можливості структурувати індивідуальні біографії та життєві ситуації політичними засобами, розширюючи і трансформуючи арсенал впливу і маніпуляцій. Крім цього, індивідуалізація призводить до нової форми безпосередності взаємозв'язку між індивідом і суспільством, яка виражається в тому, що збій або протиріччя соціальної

системи, сприймаються як проблеми особистої сфери (як особистісна неадекватність та некомпетентність, тривога, почуття провини, неврози). Майбутні ж конфлікти будуть неминуче виникати на основі суперечностей між потребами особистості в самовизначенні та інституційними біографічними патернами, а також встановленими характеристиками, які безпосередньо пов'язані з різними формами дискримінації. [3, р. 90, 99-101;131-137.]

Процес індивідуалізації у своєму розмаїті стосується й політичної сфери життя. На думку Бека суспільство політизується завдяки індивідуалізації. Індивід, створюючи власну біографію, через мільйони приватних рішень формує сферу «політики повсякденного життя». Споживчий попит або бойкот – типова сфера цієї субполітики. Разом з тим, індивід знаходиться весь час в ситуації невизначеності: він одночасно «песиміст, ідеаліст і активіст». Автор стверджує, що максимум національної політики, тобто дотримання національних інтересів силами національної держави, абсолютно необхідно замінити максимумом космополітичної політики. Чим більш космополітичними будуть політичні структури та акції, тим сильніше зросте наша індивідуальна влада в глобальному світі [4].

На думку У.Бека в модернізованому суспільстві процеси індивідуалізації набирають силу. Відбувається це тільки тоді і в такій мірі, коли і в якій долаються умови утворення класів з причини відчуження і зубожіння. Поява тенденції індивідуалізації пов'язана з типовими громадськими умовами – соціальними, економічними, правовими і політичними, - які були створені лише в небагатьох країнах і лише на пізньому етапі розвитку. Сюди відносяться:

- загальне економічне процвітання;
- розширення соціальних гарантій;
- інституціоналізація профспілкового представництва інтересів;
- експансія освіти;
- розширення сектора послуг
- відкриття у зв'язку з цим можливості пересування [5, с.198-199].

У.Бек стверджує, що індустріальне суспільство поступається новій фазі розвитку сучасного суспільства – суспільству ризику. Він переконує, що, на зміну конфліктам з приводу благ прийшли конфлікти з приводу ризиків. Політичні і економічні інститути, які створюють ризики, віддалили людей від категорії упевненості, традиційного параметру індустріального суспільства. Відбувся радикальний перехід від першої сучасності, в якій захист людині гарантувала національна держава до другої сучасності, яка характеризується загальною небезпекою [6, р. 19].

У.Бек переконує, що, традиційні моделі соціального життя втратили своє значення і були замінені індивідуалізованими моделями життя. Люди самі конструюють свою власну ідентичність. Сьогодні люди можуть вибрати з ряду моделей ідентичності, через що соціальність розірвана. Люди повинні залежати від себе, щоб організувати власні ідентичності. Їм доведеться зіткнутися з турбулентністю глобального суспільства ризику без звернення до традиційних зв'язків. В умовах другої сучасності, громада, соціальна група та ідентичність втрачають свою онтологічність [4, р. 10].

Індивідуалізація, наполягає У.Бек, історично була і є сьогодні формою соціалізації, і процеси індивідуалізації другої сучасності – демонстрація не

самодостатності, а парадоксальної колективності. Індивідуалізація не в розумінні традиційного індивідуалізму, а індивідуалізація, як колективний спосіб життя [7, р. 9].

Максимальне споживання замість повної зайнятості стає головною метою і легітимуючим чинником діяльності урядових інституцій, починаючи з індивідуальної ідентичності. У.Бек переконує, що індивідуалізацію потрібно прийняти і зрозуміти, оскільки вона становить основний механізм створення ідентичності в межах їх домінуючих владних соціальних груп забезпечує основу для нових форм і напрям соціальної асоціації і діяльності.

Відповідно змінюється природа ідентичності, згідно У.Беку, оскільки становлення суспільства ризику супроводжується зміною цінностей, ідентичність на базі потреб поступається ідентичності на базі неспокою.

В своїй концептуалізації сучасних форм ідентичності У.Бек підкреслює зниження ролі традиційних культурних ресурсів, великих наративів і національної держави, як способів створення ідентичності.

У інформаційному суспільстві традиційна ідентичність індустріального суспільства перетворюється через тенденції індивідуалізації пізнього капіталізму, призводячи до краху класової (виробничої) ідентичності, як реальної альтернативи національній, етнічній або релігійній ідентичності. У відсутності нормативної культурної ідентичності, ідентичність розвивається у відповідності з мережевими соціальними інститутами і культурними практиками.

Теорія рефлексивності У.Бека є спробою створення моделі, яка пояснює, як процес індивідуалізації призводить до конститування або репродукції якісно нових структур колективності на основі рефлексивної ідентичності.

Ідентичність інформаційної епохи – пластична конструкція, організована навколо соціальних мереж та інформаційних потоків, фактично немає сталого суб'єкту ідентичності, стійкої ідентичності. Соціально-політична, культурна, професійна і релігійна ідентичності піддаються процесу безперервної трансформації.

Отже, концепція У.Бека ґрунтовно пояснює процес індивідуалізації у вимірі постмодерної реальності. В цілому, можна зробити висновок, що індивідуалізація особистості залежить від того в якому соціально-культурному просторі вона знаходиться – в якому суспільстві вона функціонує й взаємодіє з іншими індивідами, які одночасно обмежують і підтримують процес її індивідуалізації. Центральні інститути, такі як основні права (цивільні, політичні та соціальні) адресовані індивідууму, а не колективам або групам. Система освіти, динаміка ринку робочої сили, модель кар'єри, загалом і в цілому навіть ринки є індивідуалізуючими структурами та інститутами, тобто «двигунами» індивідуалізації. Як зазначає Бек характеризується загальною небезпекою для індивідів. Тобто, на зміну конфліктам з приводу благ прийшли конфлікти з приводу ризиків. Політичні і економічні інститути, які створюють ризики, віддалили людей від категорії упевненості, традиційного параметру індустріального суспільства. Відбувся радикальний перехід від першої сучасності, в якій захист людині гарантувала національна держава до другої сучасності, яка характеризується загальною небезпекою. Процес індивідуалізації у своєму розмаїтті стосується й політичної сфери життя. На думку Бека суспільство політизується завдяки індивідуалізації.

Отже, в цілому, спираючись на концепції «індивідуалізованого суспільства» З.Баумана та «суспільства ризику» У.Бека, можна зробити **висновок**, що індивідуалізація соціальних практик – це спільна індивідуалізація індивідів у межах інституційних нормативних засад і вимог розвитку новітніх суспільств індустріального та постіндустріального типу.. В умовах високодиференційованого суспільства, в якому автономізуються сфери суспільного буття, індивідуалізація постає як інтеграція індивіда з певною сферою суспільного буття, в межах якої індивід виконує певні функції покладені на нього соціальними інститутами. Таким чином, введені у науковий обіг соціологічні метафори «індивідуалізоване суспільство» З.Баумана та «суспільство ризику» У.Бека загалом сприяють розкриттю змісту поняття «індивідуалізація соціальних практик», яке може слугувати важливим пізнавальним інструментом відображення не лише суто персональної, але й спільної (колективної) індивідуалізації багатьох індивідів у межах чітко визначених і заданих інституціональних норм і вимог. Це дає можливість прогнозувати виникнення соціальних конфліктів на основі зростаючої індивідуалізації з метою запобігання актуалізації негативних соціальних ситуацій та подій, пов'язаних з індивідуалізацією соціальних практик в індустріальних та постіндустріальних суспільствах.

Список використаних джерел

1. Бауман З. Индивидуализированное общество / Зигмунт Бауман // Центр исслед. постиндустр. о-ва, журн. «Свободная мысль». – М., Логос, 2002. – 390 с.
2. Бауман З. Свобода / Зигмунт Бауман // Библиотека Фонда «Либеральная миссия». – Москва: Новое издательство, 2006. – 132 с.
3. Beck U. The brave new world of work / U. Beck. – Oxford: Blackwell, 2000. – 202 p.
4. Beck U. Power in the Global Age / U. Beck. – Cambridge: Polity Press, 2005. – 365 p.
5. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну / Ульрих Бек. – М., Прогресс-Традиция, 2000. – 384 с.
6. Beck U. Work risk society / U. Beck. – Cambridge: Polity Press, 1999. – 184 p.
7. Beck U., Beck-Gernsheim E. Individualization / U. Beck. – London: Sage, 2002. – 221 p.

Отримано 10.07.2014 р.

УДК 316.0

Олевич М.І. °

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, факультет соціології, аспірант

ПІЗНАВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВЕБЕРІВСЬКОЇ ТИПОЛОГІЇ ЛЕГІТИМНОГО ПОРЯДКУ

В статті дається характеристика типології легітимного соціального порядку Макса Вебера, а також розглядається пізнавальний потенціал даної типології. Аргументовано, що легітимність соціального порядку виступає одним із найважливіших індикаторів формування та розвитку громадянського суспільства та держави

Ключові слова: *легітимність, соціальний порядок, легітимний соціальний порядок, класифікація легітимності, типологія легітимності*